

Ju2015/05200/L5

Justitiedepartementet

Yttrande över Betänkande av utredningen om utvidgat förverkande, m.m. (SOU 2015:67) - För att brott inte ska löna sig

Anmodad att yttra sig över rubricerat betänkande anför tingsrätten följande.

Hur har reglerna om utvidgat förverkande tillämpats?

Tingsrätten har inga synpunkter på de slutsatser som har dragits.

Genomförande av EU-direktivet

Tingsrätten tillstyrker förslagen. Mot bakgrund av att EU-direktivet enligt artikel 1 fastställer minimiregler har dock tingsrätten följande synpunkter.

Artikel 4 - Förverkande

Av artikel 4.2 framgår att medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att göra det möjligt att förverka hjälpmedel och vinning om förverkande på grundval av punkt 1 inte är möjligt, åtminstone om detta är en följd av att den misstänkta eller tilltalade personen är sjuk eller har avvikit. Detta är i situationer där ett straffrättsligt förfarande inletts i fråga om brott som är av beskaffenhet att direkt eller indirekt kunna ge upphov till en ekonomisk fördel och detta förfarande skulle ha kunnat leda till en fällande brottmålsdom, om den misstänkte eller tilltalade hade kunnat ställas inför rätta.

Med *sjukdom* bör enligt skäl 16 i ingressen förstås oförmågan hos den misstänkta eller tilltalade personen att närvara vid det straffrättsliga förfarandet under en längre period, vilket innebär att förfarandet inte kan fortsätta under normala omständigheter. Enligt skäl 15 i ingressen bör det under vissa förhållanden vara möjligt att förverka hjälpmedel och vinning om förverkande på grundval av en slutlig fällande dom inte är möjligt, åtminstone i fall där den misstänkta eller tilltalade personen är sjuk eller har avvikit. I fall av sjukdom och avvikelser skulle emellertid förfaranden i den tilltalades utvärdering kunna vara tillräckliga. Om den misstänkta eller tilltalade personen har avvikit bör medlemsstater vidta alla rimliga åtgärder, och de får kräva att personen i fråga instäms till eller uppmärksammas på förverkandeförfarandena.

Utredningen har som utgångspunkt att det både kan och måste förutsättas att hindret för lagföring är oåterkalleligt. Av denna anledning har utredningen föreslagit en ändring av 36 kap. 14 § brottsbalken om förverkande vid den brottsliga död och vid åtalspreskription.

Tingsrätten ifrågasätter om förslaget är i enlighet med de intentioner som framgår av direktivet.

Artikel 10 – Förvaltning av fryst och förverkad egendom

Artikel 10.1-2

Enligt artikel 10.1 ska medlemsstaterna vidta de åtgärder som krävs för att se till att den frysta egendomen förvaltas på lämpligt sätt för att möjliggöra eventuellt senare förverkande. Av artikel 10.2 framgår att medlemsstaterna ska se till att de åtgärder som avses i punkt 1 omfattar en möjlighet att vid behov sälja eller överföra egendom.

Enligt betänkandet motsvarar svensk rätt vad direktivet kräver i fråga om förvaltning av fryst och förverkad egendom. Några lagändringar behövs därför inte.

Beträffande föremål som har tagits i beslag delar tingsrätten bedömningen att det enligt svensk rätt föreligger en vårdplikt som uppfyller kravet i artikel 10.1. Tingsrätten anser också att svensk rätt uppfyller kravet på att vid behov sälja eller överföra förverkad egendom enligt artikel 10.2. Eftersom artikel 10.2 hänvisar till *de åtgärder som avses i punkt 1* och artikel 10.3 uttryckligen endast avser förverkad egendom, synes det dock av direktivet framgå att medlemsstaterna också ska se till att fryst – dvs. i detta fall beslagtagna – egendom vid behov ska kunna säljas eller överföras. Denna uppfattning får också stöd av vad som framgår av första och andra meningen i skäl 32 i ingressen. Någon möjlighet att sälja eller överföra beslagtagna egendom finns inte och har inte heller diskuterats i betänkandet. Tingsrätten anser att frågan bör utredas ytterligare.

Artikel 10.3

Enligt artikel 10.3 ska medlemsstaterna överväga att vidta åtgärder som gör det möjligt att använda förverkad egendom för allmännyttiga eller sociala ändamål.

Av betänkandet framgår att förverkad egendom tillfaller staten utan att destinerats för något särskilt ändamål. Det framgår också att skäl saknas att ändra denna ordning, inte minst eftersom en lösning av det slag som antyds i artikel 10.3 inte sällan torde kunna leda till stötande resultat. Slutsatsen är därför att några sådana åtgärder inte bör vidtas.

Tingsrätten anser att det kan finnas situationer som inte skulle leda till stötande resultat. Exempelvis kan livsmedel som annars skulle ha destruerats användas för allmännyttiga eller sociala ändamål. Vid tillämpning av artikel 10.2 skulle det även kunna ske beträffande livsmedel som har tagits i beslag. Tingsrätten ifrågasätter därför om de åtgärder som direktivet anbefaller istället leder till slutsatsen att sådana åtgärder bör vidtas.

Detta remissyttrande har beslutats av lagmannen Rolf Holmgren (ordförande), rådmännen Jim Karlsson, Henrik Ibold, Katrin Persson och Jenny Brandin samt tingsfiskalerna Erik Gunneland Dahlbäck, Johan Hilmertz och Lisa Ragnesten (föredragande och referent).

Rolf Holmgren

Lisa Ragnesten